OSNOVNA ŠOLA
Sveta Ana

S cülo na rajžo

Avtorji:

1. Tilen Majer, 9. b
2. Timotej Majer, 9. b
3. Maša Šijanec, 9. b
4. Ana Polanec, 9. b
5. Matej Rajter, 8. a
6. Aljaž Senekovič, 8. a
7. Melisa Zadravec, 7. a
8. Karin Gosak, 7. a
9. Nina Simonič, 7. a
10. Nika Simonič, 7. a
11. Kristjan Ornik, 6. a
12. Urban Ornik, 6. a

Mentorici:

Ana Šnofl, prof. zgodovine in geografije; ana.snofl@siol.net

Irena Rola - Bek, učit. matematike, fizike in tehnike; irena.rola-bek@sveta-ana.org

Somentor:

Žan Rola, študent EPF MB; zan.rola@gmail.com

OŠ SVETA ANA, Sveta Ana 14, 2233 Sveta Ana

Tel.: 02 72 95 870, Faks: 02 72 95 878, e-pošta: info@sveta-ana.org

Sveta Ana, januar 2017

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam pomagali pri tem projektu. Še posebej hvala našim družinam, staršem ter vsem bližnjim, ki so nas spodbujali, bili potrpežljivi ter nam pomagali pri izdelavi te raziskovalne naloge.

Velika zahvala gre ravnatelju osnovne šole, gospodu Borisu Mlakarju, in županu Občine Sv. Ana, gospodu Silvu Slačku, za podporo in finančno pomoč.

Hvala turističnemu društvu in predsedniku društva, gospodu Feliksu Beriču, Frančeku Ruhitlu, idejnemu vodji etnološke skupine, ter družini Urbanič, Kapl in vsem ostalim, ki so po naših navodilih in željah pripravili delavnice in aktivnosti, se vključili pri organizaciji naše rajže ali kakorkoli pomagali pri pripravi naloge.

Hvala tudi Žanu Roli, ki nam je pomagal izdelati itinerarij, nam svetoval pri izdelavi turistične ponudbe, kalkulaciji le-te in pri oblikovanju naše naloge. Posnel je delo na terenu, pripravil scenarij in poskrbel za montažo video posnetkov, posnetke delavnic na kmetiji pa nam je priskrbel snemalec Sandi Kolarič.

Hvala še profesorici slovenščine Mateji Kramberger za lektoriranje naloge in pregled nemškega itinerarija ter profesorici Barbari Pristovnik za pregled povzetka v angleščini. Prav tako se zahvaljujemo profesorju Gregorju Gošniku za pripravo spletne strani.

Zahvaljujemo se tudi mentoricama Ani Šnofl in Ireni Rola - Bek, ki sta nas vodili, nam svetovali in nas usmerjali.

Nenazadnje pa se zahvaljujemo tudi vsem občankam in občanom, ki so si bili pripravljeni vzeti čas za naša vprašanja in so tako pomagali sooblikovati naš projekt do konca ter nas pri delu spodbujali.

PODATKI O ŠOLI IN NALOGI

ŠOLA: OŠ SVETA ANA, Sveta Ana 14, 2233 Sveta Ana
tel.: 02 72 95 870 faks: 02 72 95 878 e-pošta: info@sveta-ana.org

NASLOV RAZISKOVALNE NALOGE: S cülo na rajžo

Avtorji:

1. Tilen Majer, 9. b
2. Timotej Majer, 9. b
3. Maša Šijanec, 9. b
4. Ana Polanec, 9. b
5. Matej Rajter, 8. a
6. Aljaž Senekovič, 8. a
7. Melisa Zadravec, 7. a
8. Karin Gosak, 7. a
9. Nina Simonič, 7. a
10. Nika Simonič, 7. a
11. Kristjan Ornik, 6. a
12. Urban Ornik, 6. a

MENTORICI:
Ana Šnofl, prof. zgodovine in geografije; ana.snofl@gmail.com
Irena Rola - Bek, učit. matematike, fizike in tehnike; irena.rola-bek@sveta-ana.org

SOMENTOR : Žan Rola, študent EPF Maribor; zan.rola@gmail.com

SODELAVCI:
Feliks Berič, Turistično društvo Sv. Ana
Kmetija Urbanič
Družina Kapl
Franček Ruhitel in Etnografska skupina
Družina Golnar, Slamnata streha, slamokrovstvo

Število strani: 31
Priloge:

- kazalo slik, tabel, grafov in logotip
- anketni vprašalnik
- itinerarij
- pesmi, jedilniki
- povpraševanja in ponudbe (vodič, izposoja, sodelavci)
- soglasje, izjava
- stojnica, kviz, plakat in zloženka

Kazalo vsebine

1 UVOD ... 7
2 RAZISKOVALNI DEL ... 9
2.1 Ideja ... 9
2.2 Teoretični del ... 9
2.2.1 Površje in arhitektura Slovenskih goric ... 9
2.2.2 Pletenje košar ... 11
2.2.3 Pletenje metel ... 12
2.2.4 Izdelki iz slame, slamnata streha ... 12
2.2.5 Domača opravila ... 13
2.3 Raziskava z anketami ... 14
2.3.1 Priprava anket ... 14
2.3.2 Analiza ankete ... 14
2.3.3 Izhodišča za nadaljnje delo ... 16
3 OBLIKOVANJE TURISTIČNEGA PROIZVODA ... 17
3.1 Pogovori z akterji ... 17
3.2 Predstavitev vključenih akterjev ... 17
3.2.1 Turistično Društvo Sveta Ana ... 17
3.2.2 Grafonževa domačija ... 17
3.2.3 Domačija Kapl ... 17
3.2.4 Slamokrovec Anton Golnar ... 18
3.2.5 Etnografska skupina ... 18
3.3 Itinerarij turistične poti ... 19
3.3.1 Program ... 19
3.3.2 Tehnični program ... 21
3.3.3 Zemljevid ... 23
3.3.4 Povpraševanje in odgovori ... 23
3.3.5 Kalkulacije ... 24
3.3.6 Slovarček najpogostejših izrazov ... 24
4 TRŽENJE ... 25
4.1 Ponudba ... 25
4.2 Oglaševanje ... 25
4.3 Ciljne skupine ... 25
4.4 Kaj bo kdo opravil – naloge in zadolžitve ... 26
4.5 Kontakti ... 27
5 ŠE SMO RAZISKOVALI ... 28
5.1 Omejitve za udeležence ... 28
5.2 Prehrana, priprava jedi in recepti ... 28
5.3 Pletenje košar pri sosedih ... 28
5.4 Izdelava igral ... 28
6 ZAKLJUČEK ... 29
7 LITERATURA IN VIRI ... 30
8 PRILOGE ... 31

POVZETEK

Sodoben čas nam nalaga mnoge obveznosti, delovni čas je vse daljši, deljen in za druženje s prijatelji in družino skoraj ni več časa. Ljudje samo hitijo in si ne vzamejo časa zase, za sprostitev. Vse več ljudi, tudi mladih, preživi preveč časa pred ekrani, zaprtih med štiri stene.

Ali ne bi bilo lepo preživeti kakega dneva v naravi? Mi imamo to srečo, da živimo na podeželju, v objemu gozdov, travnikov in polj. Zakaj delčka te sreče ne bi ponudili tudi drugim? Ste kdaj pomislili na to? Mi smo! Pojdimo skupaj na potovanje, »obiščimo« našo preteklost, spoznajmo kaj novega in se ob tem še sprostimo in zabavajmo.

Člani raziskovalne skupine imamo to srečo, da živimo v idiličnem okolju Slovenskih goric. Naša občina se razteza po gričih in se preliva v doline. Tukaj je mir, neokrnjena narava in veliko zanimivosti. Ker pa želimo naš svet približati še drugim, zelo velik poudarek dajemo tudi turizmu. V kraju smo zgradili nov kulturno-turistični center (KTC) s kinodvorano in prostori za delovanje raznih društev, ki so zelo aktivna. V okviru KTC deluje tudi info pisarna z raznolikimi spominki in s ponudbo prospektov ter raznih turističnih poti. Učenci in učitelji domače osnovne šole smo pripravili učno pot, tako da lahko obstoječe danosti pridno izkoriščamo za naše produkte. Nekaj vzamemo, nekaj dodamo in že lahko potujemo – in tudi turisti lahko pripotujejo k nam.

Poudarek naše ponudbe bo potovanje na podeželje, v preteklost in v sodobnost. Zato smo v naši ponudbi *S cülo na ramo* združili oboje, tako pridobivanje znanja kakor tudi zabavo ob prijetnem druženju vrstnikov ali družine. Proizvod smo želeli ponuditi tudi mladim preko meje, saj je Avstrija na dosegu roke, živimo namreč tik ob meji, zato je naša ponudba tudi v tujem jeziku – nemščini.

Želeli smo se obnašati tržno, zato smo aktivirali turistične dejavnosti in že obstoječo ponudbo naših krajev ter tudi sami izdelali ponudbo za radovednega turista. Vključili smo kratek skok v preteklost z ogledom kmetije s starim orodjem in kmečkih opravil, druženje ob raziskovanju in delu v delavnicah, športne igre ter zabavo z animacijo.

Nalogo smo izdelali na podlagi razpoložljive literature, pomemben vir pa so bili tudi naši sošolci, starši in zunanji sodelavci. S pomočjo njihovih odgovorov in sugestij smo dobili pomembne napotke za nadaljnje delo in raziskavo. Mnoge njihove ideje so nam dale misliti, da smo na pravi poti. V nalogi so predstavljeni tudi načini trženja našega popotovanja, kako bomo oglaševali s plakati, ponudbo preko občinske spletne strani in drugimi oblikami promocije. Naša ponudba bo dostopna na spletnih straneh šole in občine, prav tako naše zbrano delo v obliki raziskovalne naloge.

Cülo na ramo in pojdimo na rajžo.

Ključne besede: potovanje, rajža, cüla, pletenje košar, izdelava metel, košnja, žetev, slamnata streha, sprostitev, jezikovni tečaj, zabava, turizem na kmetiji.

ABSTRACT

Nowadays we have a lot of obligations, working hours are longer and separated so that we barely have time for spending time with our friends and family. Everybody just drifts through life and nobody takes some time for themselves and for relaxing. More and more people, also young people, spend their time in front of a screen closed behind four walls.

Wouldn't it be nice to spend a day in nature? We are very lucky that we live in the countryside, with lots of forest, meadows and fields. Why shouldn't we share that with others? Did you ever think about that? We did! Let's go on a journey, revisit our past, get to know something new and also relax and have fun.

We, the members of our research group, search for opportunities for our products in the environment of Slovenske gorice. Because we would like to share this with other people, we give a big emphasis on tourism. In our municipality we have built a new center for culture and tourism with an auditorium and spaces for our active societies. In the center there is also an info desk with memorabilia and brochures. The students and teachers of Osnovna šola Sveta Ana have prepared an educational path and use our natural and cultural resources. We take something away, we add something and we can travel – think: tourist can come to us.

In our offer we will include a travel to the countryside into the past and into the present. That's why we have made a tourist offer named S cülo na ramo, and we combined both, gaining knowledge and also having fun while spending time with peers and family. Our product is also for meant for Austrians that's why we made the product also in German language.

We wanted to act marketing-like, that’s why we've activated tourist activities and the already existing offer in our home town, but we have also created our offer for a knowledge seeking tourist. We included a short jump into the past with a tour of a farm with old tools and farm chores, spending time together while researching and work in workshop, sports games and animation.

This assignment was created with the available literature, an important source were definitely our classmates, parents and other co-workers. A lot of their ideas showed that we were on the right track. The assignment also included ways of marketing of the introduced trip, way of advertisement with posters, through the website of our municipality and other ways of promotion. We will also include word of mouth advertisement to gain customers, where and important role will play our local tourist community. Our offer will be accessible on our schools and community’s web site, and so will be our assignment.

Key words: journey, rajža, cüla, weaving of baskets, making brooms, mowing, harvesting, straw roof, relaxation, language course, fun, farm tourism

1 UVOD

Kaj ponuditi sodobnemu turistu, ki želi pobegniti vsakdanu, se sprostiti, obenem pa tudi kaj novega spoznati? To je težka naloga za našo raziskovalno skupino, sestavljeno iz neizkušenih mladih vodičev oz. turističnih raziskovalcev.

Kje začeti, kaj vključiti, koga in kam povabiti? Ponuditi druženje v naravnem okolju, oglede, nova spoznanja, kulinarične dobrote, obenem pa sprostitev, ustvarjalnost in zabavo, vse to so bili naši cilji ob začetku dela.

Zakaj ne bi sami postali raziskovalci, potovali v preteklost, na dvorišča starih domačij, v prijetne kmečke izbe, med kmečke ženice, na žitna polja in dišeče travnike? Kako bi lahko sami izdelali kak pripomoček, košaro, metlo, ob tem pa se še sprostili in zabavali?

Potovanja so spet postala aktualna, saj človeška narava stremi k raziskovanju novega, človek želi potovati, odkrivati nove kraje, spoznati običaje, kulturo, prehrano in jezik tujih dežel. Ali imamo mi kaj takega, kar lahko ponudimo takemu turistu? Imamo! Pa smo ostali spet doma, saj še nismo izčrpali vseh možnosti, naši kraji so bogati tako naravno in kulturno kot tudi zgodovinsko.

Svoj proizvod želimo ponuditi tudi gostom iz tujine, predvsem iz sosednjih držav, s šolo iz avstrijskega Stradna pa tako že več let sodelujemo. Poiskali smo še informacije na madžarski strani, na dvojezičnem območju Lendava, in pri naših južnih sosedih Hrvatih. Bližina meje nam daje možnost čezmejnega turizma in tudi goste, predvsem mlade turiste, je lažje privabiti. Naše turistično društvo aktivno ponuja mnoge zanimive oglede in aktivnosti in mi smo jim sledili; dela smo se lotili načrtno in dodali nekaj svojega mladostniškega pridiha ter inovativnosti. Zakaj bi mi potovali drugam, če pa lahko turisti pridejo k nam?

Tema naše naloge je potovanje, kakor koli ga že razumemo. To je lahko sodobno potovanje in ogledi svetovnih zanimivosti, lahko je potovanje v preteklost z odkrivanjem starih navad in šeg, lahko pa je tudi potovanje na krilih domišljije. Želja naše skupine je bila pripeljati goste k nam, saj nam je enostavneje izdelati ponudbo v domačem kraju, kot pa gosta peljati nekam v tujino. Za take destinacije so bolje pripravljene turistične agencije, naš cilj pa je bil pripeljati obiskovalce zopet v naše kraje, kjer je tudi veliko zanimivosti in možnosti širitve obzorja. Promovirati želimo že obstoječe objekte in turistično ponudbo, obenem pa dodati ustvarjalnost in vključenost mladih v aktivnosti. Tako smo ogledom dodali animacije, delavnice, športne aktivnosti in dobro domačo kulinariko. Sprostitev je v današnjih časih hitenja in dela še kako pomembna.

Enodnevna ponudba ni preveč časovno omejena, obiskovalci bodo imeli tudi nekaj časa zase, obenem pa se bodo nekaj naučili, obujali spomine in se sprostili. Če pri tem obiskovalca še razvajamo s pristno, zdravo in dobro domačo hrano, novimi spoznanji, aktivnostmi za telo in duha, je celota nekako zaokrožena.

Našemu raziskovanju in turističnemu proizvodu smo nadeli ime* S cülo na ramo. *Naš logotip združuje košaro, cülo in naše griče v ozadju, gosta pa vabi k učenju, sprostitvi in potovanju. Naša maskota Smerko ponazarja smerokaz ali kažipot nekam, kamor vsak izmed nas želi kdaj pobegniti ali potovati. Na vasi si odpočijemo, zbistrimo misli in preklopimo na drug svet. Naš namen je bil prav tak. Da pa ne bi samo spoznavali novih krajev in njihovih znamenitosti, smo poskrbeli, da jih bodo naše kmečke gospodinje tudi kulinarično razvajale, člani turističnih kmetij pa seznanjali z življenjem v preteklosti. Prav tako smo poskrbeli za rekreacijo, zabavo in prosti čas z druženjem. Ponudba bo namenjena tako ukaželjnim kot tistim, ki se želijo sprostiti in samo zamenjati mestni vrvež za mir podeželja. Ciljna skupina bo široka, pravzaprav bo ciljih skupin več: od mladih do starejših, predvsem pa računamo na družine, saj smo pripravili za vsakega nekaj.

V prvem delu smo se poskušali oborožiti s teoretičnim znanjem, zato smo v literaturi in na spletu poiskali nekaj podatkov o pletenju košar in metel ter drugih starih kmečkih opravilih – košnji, žetvi, slamarstvu …

V drugem delu smo raziskali domač teren, kar ni bilo pretežko, saj že peto leto pripravljamo produkte iz naše občine. Živimo namreč na deželi, obdajajo nas polja, travniki in gozdovi, zato smo želeli te naravne danosti tudi izkoristiti. Občina ima bogato turistično ponudbo, ki je oživela tudi po naši zaslugi. Zakaj bi hodili drugam, če imamo vse pred domačim pragom? Pripravili smo anketo, namenjeno učencem in staršem naše šole ter mnogim prijateljem na spletnih oz. facebook straneh. Hoteli smo dobiti namige in informacije za naše delo. Sledila je analiza ankete in izbor uporabnih podatkov in nasvetov.

V tretjem delu smo oblikovali naš turistični proizvod. Tukaj smo navezali stike s Turističnim društvom Sv. Ana, obiskali kmečke turizme in kmetije odprtih vrat, prelistali naše že izdelane ponudbe, se dogovarjali s prevozniki, z vodiči in ostalimi zunanjimi sodelavci. Obiskali smo člane etnološke skupine, sodelovali na delavnicah pletenja košar, zmanjkalo pa je časa, da se naučimo sami plesti košare in metle in izdelati pripomočke za športne aktivnosti. To bomo storili do predstavitve na stojnici.

Pri izdelavi smo uporabili različne metode in oblike dela. Zbirali smo predloge, načrtovali naš logotip, sestavljali vprašalnike, iskali po literaturi ali na spletu, se dogovarjali, odšli na teren, fotografirali, snemali in izdelovali pripomočke. Preizkusili smo se tudi v izdelavi spominkov in animaciji.

Na koncu smo prišli do izdelka, ki ga lahko tržimo, ko bo še nekoliko dodelan, kar je naša naloga za naprej. Ob delu smo se mnogo naučili, se družili in spletali prijateljske vezi.

Slika 1: Člani raziskovalne skupine

2 RAZISKOVALNI DEL

2.1 Ideja

Ob zapisu naslova ***Potujem, torej sem*** smo bili postavljeni pred izziv. Ali potovati k sosedom, daleč od doma ali v naš kraj privabiti goste od drugod in jim približati zanimivosti domačih navad in kulture. Za potovanja »moramo« biti pripravljeni, se naučiti jezika in navad določenih delov sveta, zato se nam je zdel še večji izziv povabiti goste od drugod in jim približati naš jezik, domače obiskovalce pa pripraviti za potovanja in jih poučiti tudi v tujem jeziku. Za glavno destinacijo smo izbrali nam že znano kmetijo, kjer preživimo marsikateri naravoslovni ali tehniški dan. Ponudbo smo popestrili z delavnicami, s spoznavanjem domačih obrti in učenjem le-teh, seveda pa ne gre brez ponudbe športnih aktivnosti, iger in dobre hrane. Pa je začelo nastajati naše enodnevno potovanje.

Zakaj *S cülo na rajžo*?

V samem človeku obstaja želja po potovanju, raziskovanju in odkrivanju novega ter navezovanju stikov. Narava nas obdaja, je del našega vsakdana, obenem pa radi raziskujemo svojo preteklost doma in v širši okolici. Sem spadajo razna kmečka opravila, izdelava domačih izdelkov in uživanje ob domačih dobrotah. Ker to zanima nas, smo se odločili, da del tega ponudimo še našim gostom. Najprej pa smo morali tudi sami izpopolniti naše znanje o kmečkih delovnih opravilih, običajih, dobri domači hrani. Za pomoč smo poprosili člane domače etnološke skupine, pokukali pa smo tudi čez mejo: v Avstrijo, na Madžarsko in k južnim sosedom Hrvatom. Menimo namreč, da je treba zanimivosti in danosti domačega kraja izkoristiti, ponuditi tudi širše in spoznavati kulturo sosedov. Prav zato ta naslov.

Slika 2: Cüla

2.2 Teoretični del

2.2.1 Površje in arhitektura Slovenskih goric

Slovenske gorice so največje gričevje v Sloveniji, sestavljene iz nizkih slemen in gričev. Velik del zavzemajo rečne doline, ki se v spodnjem toku močno razširijo, taka je tudi reka Ščavnica. Pokrajino, za katero je značilno gričevnato površje, poraščajo številni mešani gozdovi in je naseljena pretežno s kmečkim prebivalstvom. V zadnjih letih se to spreminja, saj mnoge kmetije samevajo, mladi odhajajo na delo v mestna središča, kmetijska dejavnost na kmetijah se spreminja v turistično ponudbo, eko kmetovanje ali razne dopolnilne dejavnosti. Tega najdemo tudi v naši občini zelo veliko, zato nam ni bilo pretežko poiskati primernih objektov za našo ponudbo. Med gozdovi najdemo po gričih posejane vinograde in senožeti. Kmetije so neenakomerno razporejene po zaselkih celotne občine, v dolini reke Ščavnice pa se nahajajo ob levem in desnem bregu vzdolž reke in ceste. Arhitektura v naših krajih ima po obliki vse panonske značilnosti s pridihom ljudskega. Zelo malo je nizkih,

podolgovatih, s slamo kritih hiš z malimi okni, s križi in »polkni«. Načel jih je zob časa, saj gradbeni material ni vzdržljiv, gre predvsem za ilovico in les, službe za varovanje kulturne dediščine pa nimajo posluha, predvsem pa ne denarja za obnovo in vzdrževanje. Po raziskovanju lahko prebivališča ljudi razvrstimo v tri kategorije: viničarije, lesene kmečke hiše in zidane »gruntarske« hiše. Vsaka od naštetih zgradb je imela svoje značilnosti in posebnosti, zato se je razlikovala po načinu gradnje in namembnosti. Objekte na kmetiji sestavljajo stanovanjsko-kmečka hiša, ki je v zadnjem času zaradi novogradenj močno spremenila svoj videz, smo pa kljub vsemu našli še nekaj tipičnih hiš iz preteklosti. Ob njej je gospodarsko poslopje, ki služi za shranjevanje strojev in orodja, ter hlev, namenjen reji govedi ali svinj. Zemljišče okoli poslopij je namenjeno njivam, travnikom, sadovnjaku, vrtovom, vinogradom in pašnikom. Skoraj vsaki kmetiji pripada tudi del gozda.

K sreči se je na območju naše občine le ohranilo nekaj hiš, ki so danes stare več kot 100 let, predvsem po zaslugi vestnih gospodarjev, ki so imeli čut za ohranjanje dediščine. Na naši poti najdemo kar štiri take hiše. Predstavili bomo dve, ki smo ju vključili v našo nalogo.

Urbaničeva domačija stoji na ravnem delu ščavniške doline in meri 20 krat 8 metrov. Zgradba je šestcelična, zgrajena najverjetneje leta 1866. Oko se najprej ustavi na kmečkem dvorišču, kjer so zgradbe gručasto razporejene, vse strehe pa potekajo v isti smeri od vzhoda proti zahodu. Dvorišče krasita tudi čebelnjak in studenec, pred hišo pa je velik vrt. Pročelje hiše vsebuje manjša okna, ki so obogatena s križi, zgornji del zgradbe je lesen. Pred hišo so betonirane »pocinge«. Pri hlevu najdemo še leseno stranišče. Njena notranjost je obnovljena, vendar s pridihom preteklosti. V veliki sobi, imenovani »štubel«, je danes večnamenski prostor za zaključene družbe, seminarje, srečanja ali etnološke delavnice, včasih je služil za spalnico. V prostoru, imenovanem »hiša«, najdemo krušno peč, ki sega tudi v malo sobo, imenovano »štibelc«. Pod hišo se nahaja obokana klet iz stare opeke, razdeljena na dva dela, eden je služil za ozimnico, v drugem pa je še danes vinska klet s hrastovimi sodi. Lastniki in etnologi jo danes ponujajo kot učno kmetijo, ki lahko nudi nastanitev v hiši, na seniku, na dvorišču pod šotori, domačo hrano in gostoljubje, zato smo se zanjo odločili tudi mi.

Slika 3: Notranjost domačije

Slika 4: Prikaz običajev

Kaplova domačija

Slika 5: Kaplova domačija

V vasi Dražen Vrh, ki se razprostira po slemenu in med vinogradi Slovenskih goric, se nahaja Kaplova domačija. Gre za obnovljeno in lepo ohranjeno leseno hišo »cimpračo«, ki ima status lokalnega etnološkega spomenika in je bila zgrajena leta 1850. Domačija se nahaja 10 kilometrov od Lenarta po cesti R II-344 proti mejnemu prehodu Trate s sosednjo Avstrijo. V naselju Ledinek zavijemo levo in nadaljujemo pot okoli 800 metrov po lokalni cesti LC 203-100. V križišču zavijemo levo in po 300 metrih smo že pred njo. Družina Kapl je v hiši uredila zbirko starega orodja, po predhodnem dogovoru pa si lahko ogledamo tudi prikaz starih običajev – trenje in obdelavo lanu, ki ga izvedejo člani etnološke skupine Turističnega društva Sv. Ana. Hiša ima ob značilni arhitekturi še posebno sobo, tj. hiško, katere vrata imajo leseno ključavnico, ki se zaklepa z lesenim ključem. Prijazni lastniki vas tudi pogostijo z domačo slivovko – žganjem z zelišči. Za spomin pa lahko kupite ročno izdelane prtičke.

2.2.2 Pletenje košar

Pred pričetkom je potrebno skrbno izbrati šibe, jih očistiti, pripraviti. Takole se začne ... Vaja dela mojstra in gospod Anton nam je to dokazal. Košare oz. koše plete že od mladosti. Za eno košaro potrebuje približno tri ure. Ob večerih, ko mi sedimo pred televizijo ali za računalnikom, se on še vedno "poigrava" s šibami. Dobro šibo prepozna na prvi pogled, v trenutku mu oko zazna napako v pletenju. In takole umetelno in natančno je potrebno polagati šibe spredaj in zadaj. Zelo pomembno je, katere šibe uporabimo in kako, da nastane rob, kjer začne nastajati zgornji del košare. Delo poteka največkrat pozimi. Pri Sv. Ani se pletejo košare iz slame in šibja.

Slika 6: Šibe za košaro

Slika 7: Izdelava dna

Slika 8: Mojster pri delu

Slika 9: Končni izdelek

2.2.3 Pletenje metel

Brezova metla

Slika 10: Brezove metle

Če imate dovolj časa in seveda dovolj materiala, si lahko izdelate brezovo metlo, ki jo lahko uporabite za pometanje dvorišča, razdiranje krtin ali pa celo zbiranje listja po trati. V primeru, da niste oseba, ki ji je pometanje ljubo, lahko brezovo metlo izdelate kot dekoracijo, ki bo krasila vaše dvorišče ali pa stanovanje. Za izdelavo potrebujete nekaj brezovih vej, jekleno žico, ki bo veje povezala, ter orodje, kot so klešče, kladivo, vrtne škarje in nož. Metlo lahko izdelate z ročajem ali brez njega. Večje veje razcepite v manjše in jih povežite z jekleno žico.

Sirkova metla

Slika 11: Sirkove metle

Mogoče ne boste naredili take metle, kot jo prodajajo prodajalci s suho robo, bo pa njena vrednost neprecenljiva, saj ste jo izdelali sami. Za izdelavo potrebujete rastlino sirk (serka), ki naj bo dolga 160 cm, dva velika cvetova sirke ter vrv iz konoplje (lahko tudi navadno vrv), saj je le-ta zelo močna. Sirkova stebla položite horizontalno. Iz stebla odstranite vse smeti in nepotrebno listje, da bo steblo čim bolj gladko. Vzemite sirkova cvetova in ju položite na vsako stran stebel, ki ste jih prej položili na tla. S konopljino vrvjo zvežite stebla in cvetove skupaj. Vrv ovijte okrog formacije na debelino 5 cm. Vse skupaj tesno zvežite in dodatno zvežite s silikonskim lepilom. Kako dolg bo vaš ročaj, je odvisno od vas. Tam, kjer želite, da se metla razširi, še enkrat ovijte s konopljino vrvjo in zalepite z vročim lepilom. Na koncu pustite metlo stati 10 minut, da se posuši.

2.2.4 Izdelki iz slame, slamnata streha

Slika 12: Slamokrovca pri delu

Slamokrovstvo je danes redka obrt in veščina v Sloveniji. Slamnata kritina je začela izginjati po spremembah strešne kritine v 19. stoletju. Najdlje se je ohranila na gospodarskih poslopjih in v revnejših krajih. Položaj slamokrovstva je podoben tudi v sosednjih deželah, v Avstriji, na Madžarskem in na Hrvaškem, čeprav se veščine izdelave v nekaterih podrobnostih razlikujejo. Slamokrovstvo je celoletna dejavnost in obsega pridelavo ržene slame, njeno obdelavo in pripravo za kritino ter sam krovski postopek. Za slamokrovstvo je najboljša ržena slama s čim tanjšimi in dolgimi stebelci, uporabni pa sta tudi pšenična in pirina slama. Ko je primerno zrela (še preden do kraja dozori), jo požanjejo s

snopovezalko. Žetev traja okoli tri tedne. Požeto rž zložijo v »raztave« (po 12 snopov) ali v »križe« (po 22 snopov). Ko se posuši, jo omlatijo s prirejeno manjšo mlatilnico (»trešmašina«) na električni pogon in počešejo na lesenem »glavniku«, da jo očistijo plevela in zlomljenih stebelc. Nato slamo povežejo v velike »šope« po 10–15 kg in jih uskladiščijo do uporabe. V primernem skladišču je slama uporabna več let. Pred pokrivanjem strehe velike snope razdelijo na manjše »šopice« (po 2 kg). Pri pokrivanju strehe krovec uporablja naslednja lesena orodja: »pričko«, »špriglo« ali »ribaš« (desko za poravnavanje slame), »hlapec« (kratko lestev) in »rebro« (močno zakrivljeno palico). Za pritiskanje »šopic« slame na late so v pomoč leskove palice, imenovane »roglca«, »rogla« ali »rajca«. Privezujejo jih z beko (kakor v vinogradu) ali s pocinkano žico; z beko privezujejo slamo na vidnih mestih, zlasti pa na spomeniških objektih, kjer se ne vidi, pa z žico, ki traja dlje časa. Na slemenu namesto leskovih palic uporabljajo armaturno železo debeline 8 mm, ker je les na slemenu precej izpostavljen in je treba leskove palice zamenjati že po treh letih. Včasih so na slemenu uporabljali kostanjeve palice, ki trajajo tudi do deset let. Sleme nekateri premažejo s tekočo ilovico. Na stranskih zaključkih strehe pritrdijo deske ali spletejo kite na več načinov.

Slika 13: Priprava slame

2.2.5 Domača opravila

Košnja trave spada med tradicionalna več dni trajajoča kmečka opravila, pri katerih so si kmetje družno pomagali vse do uvedbe kosilnic. Kosit so običajno odšli že ob prvem svitu. Kosci so kosili v redih in se na približno vsakih 20 m ustavili in nabrusili kose. Od tega je bilo namreč odvisno, kako uspešen je bil kdo pri košnji. Slišati je bilo le enakomerno vihtenje kos, za njimi pa je ostajala pokošena trava v redih. Utrinki so z Grafonževe domačije, kjer bomo tudi mi gostovali z našim produktom.

Slika 14: Gremo kosit

Slika 15: Pri košnji

Slika 16: Spravilo trave

Žetev

Srp kaže na vsem slovenskem območju precej enako obliko, ki se je izoblikovala nekako v 13. stoletju, kasneje ga je izpodrinila kosa. Praviloma so s srpi žele le ženske. Na Slovenskem so ženice žele na dva načina, najpogosteje so žele v pest, potem pa prgišče položile v posode. Ta način žetve je bil zelo zamuden, zato se je kasneje uveljavil način, kjer so žanjice s srpi zajemale večje snope. Tudi žetev je veljala za družabni dogodek in je običajno potekala vzajemno med več kmeti. Veselju

ob koncu žetve je običajno sledila južina s tipičnimi domačimi dobrotami. Tudi na Grafonževi kmetiji vsako leto pripravijo prikaz kmečkih opravil. Trenutno obnavljajo stare kmečke stroje in orodja ter kmečko poslopje na zadnji sliki.

Slika 17: Žetev

Slika 18: Prevoz snopov

Slika 19: Mlatitev

2.3 Raziskava z anketami

Po teoretičnem raziskovanju smo želeli pridobiti informacije od potencialnih obiskovalcev, zato smo raziskali, kaj pričakujejo od naše ponudbe. Ali si sploh želijo raziskati domače običaje, se preizkusiti v rokodelskih spretnostih, kakšno prehrano pričakujejo? Odgovori bi nam pomagali pri nadaljnjem delu.

2.3.1 Priprava anket

Najprej smo se lotili izdelave ankete (priloga). Pripravili smo nekaj vprašanj in jih objavili na šolski spletni strani (http://skrci.me/rajza). Prav tako smo v pisni obliki razdelili vprašalnike staršem in občanom.

Zbrani odgovori in analiza le-teh so nam dali nek kažipot, kam naj se usmerimo ter kaj si obiskovalci dejansko želijo, čeprav smo sami že imeli nekaj idej.

V nadaljevanju smo izbrali nekaj grafičnih prikazov tistih vprašanj in odgovorov, ki so pomembni za naše delo in pripravo ponudbe.

2.3.2 Analiza ankete

Za sodelovanje in pomoč smo zaprosili učence od 5. do 9. razreda naše šole. Odzvalo se je 66 učencev, od tega 28 fantov in 38 deklet. Med odrasle smo razdelili 100 anketnih vprašalnikov, vrnjenih smo dobili 57(22 moških in 34 žensk). Odgovore smo zbrali, prešteli in analizirali. Skupaj smo dobili odgovore 55 moških in 63 žensk (118 anket).

V anketi nas je zanimalo, ali so anketiranci že kdaj preživeli počitnice v naravi. *Po pričakovanju je bilo teh več kot polovica oz. 54 %, kar pomeni, da se turisti odločajo za bivanje v naravi. 46 % vprašanih še ni preživelo počitnic v naravi.*

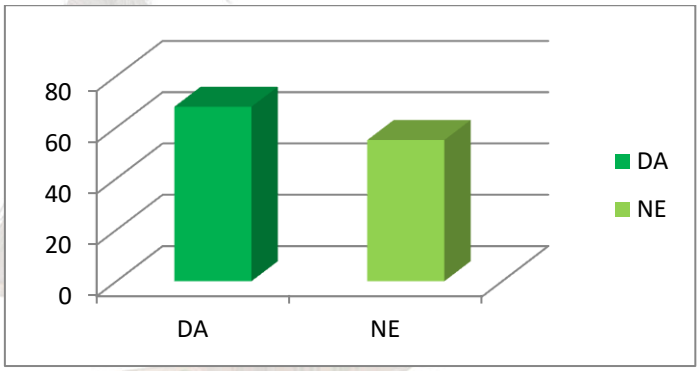

Graf 1: Počitnice v naravi

Potem smo želeli izvedeti, kaj jim je bilo najbolj všeč na takem dopustu:
V ospredje so postavili dobro hrano, svež zrak, sledijo aktivnosti in druženje z vrstniki. Pod drugo so zapisali odkrivanje znamenitosti, sprehode po gozdu, ribolov in ljudske običaje.

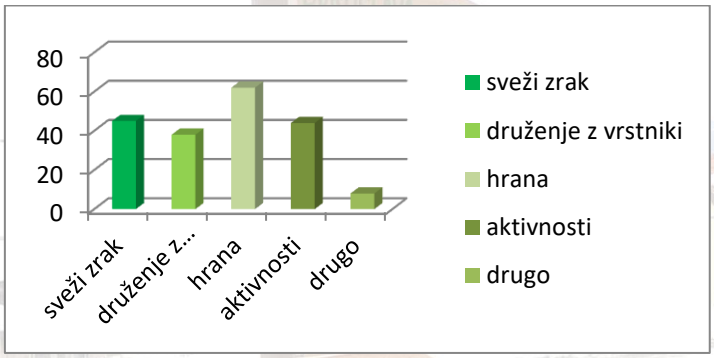

Graf 2: Najboljše v naravi

Pri vprašanju, kaj bi želeli spoznati ali videti, smo izvedeli sledeče:
Prevladujejo domače jedi in rokodelske obrti, sledijo običaji in stare hiše. Pod drugo so zapisali, da bi želeli sami kaj izdelati, se preizkusiti v kmečkih opravilih …

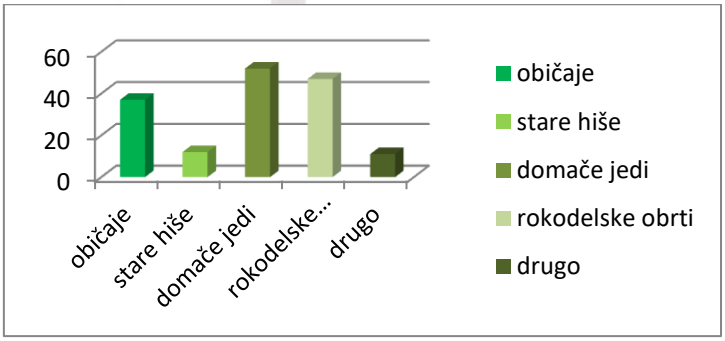

Graf 3: Kaj bi želeli spoznati

Na vprašanje, katere aktivnosti bi želeli izvajati, pa jih *največ zanimajo igre, sledi izdelava košar in metel, delavnice iz starih običajev in na koncu jezikovni tečaji ter pohodništvo. Zato smo se odločili, da bomo vključili izdelavo izdelkov iz šibja, sirke, breze in slame. Pod drugo jih je namreč kar nekaj zapisalo, da želijo plesti izdelke iz slame. Poudarek bomo dali igram, za mlade pa pripravili kratke zabavne jezikovne tečaje.*

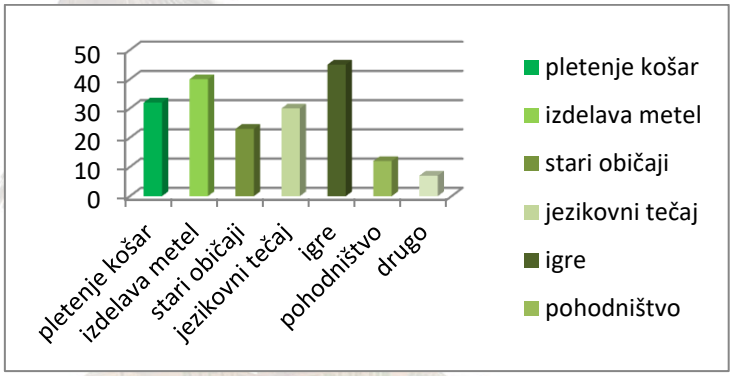

Graf 4: Aktivnosti

Zadnja tri vprašanja so bila namenjena zbiranju idej in ugotavljanju ovir ter omejitev za obiskovalce.

Veseli smo bili odgovorov na ta vprašanja, saj smo tako dobili informacije, da bo potrebno pri ponudbi hrane upoštevati določene omejitve in obroke prilagoditi tudi tistim z alergijami (gluten, laktoza), o čemer se zadnja leta že tako veliko govori, pa tudi v šolah in restavracijah morajo prilagajati jedilnike. Prav tako je med potencialnimi turisti tudi nekaj takih, ki so gibalno ovirani, zato bomo prilagodili prevoz in zabavni del druženja (igre bodo prilagojene).

2.3.3 Izhodišča za nadaljnje delo

Anketa nam je postala vodilo za nadaljnje delo poleg seveda že oblikovanih idej, ki smo jih zbirali v sami skupini. Raziskali smo dejavnosti, postopke raznih aktivnosti, navezali stike z domačini ali obrtniki, ki se z dejavnostmi ukvarjajo, predvsem pa z etnološko skupino. Izbrali smo prostor oz. destinacijo za glavno dogajanje v naši enodnevni ponudbi (kmečka hiša, travnik, gozd, njiva … vse na enem mestu). Prav tako smo dobili kar nekaj idej za jedilnike, za igre, druženja. Vsega žal ne moremo upoštevati, ker smo časovno in finančno omejeni. So pa te ideje že naložba za naslednjo nalogo oz. produkt.

3 OBLIKOVANJE TURISTIČNEGA PROIZVODA

3.1 Pogovori z akterji

Dejavnosti, ki jih želimo vključiti, so zelo raznolike, zato ne moremo vseh delavnic pokriti sami. Kar bomo lahko, bomo zagotovili v okviru skupine – jezikovni tečaj, izdelavo igral in pripravo animacij ter iger, vodenje in pomoč pri prikazu običajev ter izvajanje nekaterih delavnic. Za ostalo smo poiskali zunanje sodelavce. Z vsemi, ki smo jih želeli vključiti, smo najprej navezali stik preko telefona ali osebno, potem pa jim poslali še dopis. Vsi so se z veseljem odzvali in bili pripravljeni sodelovati. Obiskali smo jih tudi na domovih in posneli njihovo ponudbo in delo. Dogovorili smo se o načinu sodelovanja, o njihovi in naši vlogi ter o cenovnem ovrednotenju predstavitve, prispevka ali ponudbe.

3.2 Predstavitev vključenih akterjev

3.2.1 Turistično Društvo Sveta Ana

Ustanovljeno je bilo leta 1996 z namenom oživiti turistično dejavnost v občini Sv. Ana. Društvo organizira številne prireditve v kraju in tesno sodeluje z aktivom kmečkih žena ter društvom vinogradnikov. Najbolj tradicionalna sta postavljanje klopotca in krst mošta, organizirajo pa še številne druge prireditve, tudi pohod po Anini poti.

Slika 20: Predsednik TD Feliks Berič

Prioriteta jim je tudi lepo urejen kraj in domačije, zato sodelujejo s hortikulturnim društvom. Člani TD skupaj z etnološko skupino pripravijo razne predstavitve in organizirajo vodene oglede po občini.

3.2.2 Grafonževa domačija

V vasi Zg. Ščavnica se ob reki Ščavnici razprostira prelepa dolina, obdana z griči, ki so porasli z gozdom in vinogradi, kjer se nahaja kmetija družine Urbanič, ki že četrto generacijo ponosno nosi ime Grafonževa domačija. Domačija je bila zgrajena leta 1841 v značilnem štajerskem slogu, sestavljajo pa jo delno lesena, pritlična, podkletena hiša s šestosno glavno fasado, dve gospodarski poslopji, toplar, čebelnjak, vodnjak, leseno stranišče in lanišnica. Domačija ima status lokalnega etnološkega spomenika EŠD $_{23203}$. Tako kot zunanjost vabi tudi notranjost hiše. Prijetni domači ambient nudi sprostitev ob veliki kmečki mizi, kjer najde prostor okoli 25 ljudi.

Slika 21: Grafonževa domačija

3.2.3 Domačija Kapl

V vasi Dražen Vrh, ki se razprostira po slemenu in med vinogradi Slovenskih goric, se nahaja Kaplova domačija. Gre za obnovljeno in lepo ohranjeno leseno hišo »cimpračo«, ki ima status lokalnega etnološkega

Slika 22: Kaplova domačija

spomenika. S prijaznimi lastniki smo se srečali in dogovorili za sodelovanje. Gospod Kapl je tudi naš lokalni vodič in pripravi sprehod med njihovimi eksponati starega orodja, pripomočkov, izdelkov. Zelo bogata je zbirka košar, metel, čevljarskih pripomočkov in drugih zanimivosti. Za obiskovalce bodo pripravili voden ogled in domačo malico.

3.2.4 Slamokrovec Anton Golnar

Slika 23: Anton Golnar

Slamokrovstvo je celoletna dejavnost, ki obsega pridelavo ržene slame, njeno obdelavo, pripravo za kritino in krovski postopek. Rž je treba požeti kakšen teden prej, preden je zrela. Ko se posuši, jo omlatijo z manjšo mlatilnico in počešejo na lesenem glavniku. Nato jo povežejo v velike šope po 10–15 kg. Ti se nato skladiščijo do uporabe. Pred pokrivanjem strehe velike snope razdelijo na manjše šopice (po 2 kg). Pri pokrivanju strehe krovec uporablja naslednja lesena orodja: pričko, špriglo ali ribaš (deska za poravnavanje slame), hlapca (kratka lestev) in rebro (močna zakrivljena palica). Za pritiskanje šopic slame na late služijo leskove palice, imenovane roglca, rogla ali rajca. Privezujejo jih z beko (kot v vinogradu) ali s pocinkano žico. Na stranskih zaključkih strehe pritrdijo deske ali spletejo kite iz slame. V zadnjem času je veliko zanimanja za t. i. biomateriale v gradbeništvu, kamor spada tudi slama. Uporablja se kot vezivo v glinastih ometih ali kot strešna kritina. Slamokrovstvo je pomembna dejavnost na področju spomeniškega varstva.

3.2.5 Etnografska skupina

Slika 24: Člani etnografske skupine

Pod okriljem turističnega društva na Sv. Ani že vrsto let aktivno deluje Etnografska skupina, ki jo vodi Franček Ruhitel. Skupina se trudi znova obuditi stare običaje in jih predstaviti mlajšim generacijam. Njena poglavitna naloga je ohranjanje etnografske dediščine. Etnografska skupina nastopa na prireditvah s prikazom predelave volne od ovce do nogavice, košnje, žetve, spravljanja žita, trenja lanu, organizira pa tudi različne dogodke, kjer predstavijo dediščino kraja. Član skupine pa nas bo naučil tudi izdelave metel in pletenja košar.

3.3 Itinerarij turistične poti

3.3.1 Program

Sledila je izdelava programa našega »potovanja«. Prav tako smo izdelani itinerarij prevedli v nemški jezik. Odločili smo se namreč, da ponudbo pošljemo in promoviramo tudi na šoli v Stradnu (s šolo sodelujemo že več let) v sosednji Avstriji ali celo širše, saj je meja zelo blizu.

Druženje se prične z zbiranjem na ploščadi v samem centru občine. Kratkemu ogledu samega središča in panoramskemu pogledu z razgledne ploščadi sledi promocijski ogled predstavitvenega filma o občini in njeni turistični ponudbi. Potem se preselimo na Kmetijo Kapl, kjer nas domačin popelje v preteklost in na ogled starega orodja, strojev, izdelkov domače obrti. Sledi domača malica. Pot se nadaljuje do Grafonževe kmetije, kjer je tudi naša glavna destinacija in kjer bodo potekale nadaljnje aktivnosti. Na kmetiji smo namreč našli vse, kar potrebujemo za izpeljavo delavnic in ostalih aktivnosti. Ogledu kmečke hiše in ostalih objektov sledi predstavitev kmečkih običajev in kosilo. Po kosilu se zvrstijo delavnice po interesu. Druženje zaključimo z igrami, zabavnim druženjem in popoldansko malico. Podrobnosti in časovni razpored so zapisani v tehničnem programu.

Izdelali smo ponudbo s kratkim opisom aktivnosti, ki jo prejmejo obiskovalci in je tudi sestavni del našega trženja in oglaševanja.

Večino aktivnosti prevzamemo sami, zunanji sodelavci in njihove naloge so opisani v samem tehničnem programu.

“S cülo na rajžo”

S cülo na rajžo je projekt, ki je bil sestavljen s strani OŠ Sveta Ana, v sklopu projekta *Turizmu pomaga lastna glava*. Pri projektu so sodelovali učenci, učenke, učitelji OŠ Sveta Ana, društva ter občani domače občine.

1. Občinsko središče in KTC

Naše popotovanje bi se začelo v KTC (Kulturno-turistični center), kjer bi si ogledali kratek predstavitveni film o občini. Ustavili bi se še pred osnovno šolo, kjer stoji kip »Pütnara«. Na Sveti Ani je turizem v vzponu. Vsako leto si ta idiličen majhen kraj pride ogledat mnogo ljudi. Na ploščadi pred cerkvijo, kjer je obnovljeno vaško jedro, stoji preša, ob kateri se razprostira čudovit pogled na gričevnat svet in vinograde. Stara trta se nahaja ob stari preši od leta 2009 in že vsako leto rodi sadove za trgatev.

2. Kaplova domačija

Domačija ima ohranjeno zunanjo ter notranjo podobo. Hiša ima na podstrešju zanimivo sobo, polno starega pohištva, orodja ter strojev. Vrata imajo leseno ključavnico in se odpirajo z lesenim ključem.

3. Grafonževa domačija

Naš delovni del se prične na Grafonževi kmetiji, kjer spoznamo zgodovino domačije in njen etnološki pomen. Domačija je bila zgrajena leta 1841 v značilnem štajerskem slogu. Domačija ima status lokalnega etnološkega spomenika EŠD $_{23203}$. Tako kot zunanjost vabi tudi notranjost hiše. Prijetni domači ambient nudi sprostitev ob veliki kmečki mizi, kjer najde prostor okoli 25 ljudi, prijazna gospodarja pa poskrbita za dobro počutje in hrano.

4. Kmečka opravila

V naših krajih so kmetje kosili, želi, mleli. Sledi prikaz kmečkih opravil od žetve do zrna in kruha ter košnja in spravilo trave. Prikaz pospremi ljudska pesem.

5. Delavnice (pletenje košar, metel, slamnata streha)

Svoje ročne spretnosti lahko preizkusite v naboru delavnic, ki jih lahko poljubno izberete. Pripravili smo pletenje košar iz panovca, izdelavo metel iz sirke in breze ter izdelavo strehe ptičje krmilnice iz slame. Pridružite se mojstrom!

6. Jezikovni tečaj

Za vse, ki bi se želeli naučiti spoznavnega komuniciranja v nemškem jeziku, bodo na voljo animatorji z zabavnimi delavnicami in kratkimi tečaji.

7. Druženje in zabava

Razgibajmo telo, se družimo in zabavajmo ob zaključnih družabnih in športnih igrah. Pripravljene bodo za mlade in manj mlade, vesele po srcu in željne izzivov.

3.3.2 Tehnični program

Naše druženje smo morali tudi časovno opredeliti in določiti naloge ter zadolžitve posameznih akterjev. Pričetek potepa bi bil ob 8. uri, zaključili pa bi ga med 17. in 18. uro zvečer. Obiskovalci časovno niso preveč omejeni, predvsem smo jim namenili dovolj časa za posamezne aktivnosti, pa tudi prosti čas se najde. Okvirni časovni razpored in zapis zadolžitev smo opredelili takole:

Tabela 1: Tehnični program

Čas	Dejavnost	Akterji in zadolžitve
8.00-9.00	- zbiranje na ploščadi pred prešo v občinskem središču in ogled starega vaškega jedra - ogled predstavitvenega filma v KTC - premik do kmetije Kapl	- vodi gospod Feliks Berič (poskrbi za KTC in predvajanje filma) - sanitarije
9.00-10.00	- voden ogled domačije, starega orodja, zgodovina nastanka, ogled notranjosti	- vodi gospod Kapl
10.00-10.30	- malica na kmetiji Kapl	- pripravijo gostitelji (domači kruh, namazi, meso iz tunke)
10.30-11.00	- premik do Grafonževe domačije	- seznanitev in kratek ogled (gospodar kmetije), sanitarije
11.00-12.30	- prikaz starih kmečkih opravil (košnja, žetev)	- na kmetiji organizira etnološka skupina, Franc Ruhitel
12.30-13.30	- kosilo	- železna juha, pečenica, kislo zelje in mlinci
13.30-17.00	- delavnice po izboru Poskrbeti za varnost! Delo z orodji!	- pletenje košar (Franc Ruhitel) - izdelava metel (člani skupine) - slamnata streha (Anton Golnar) - jezikovni tečaj (člani skupine) - športne igre (člani skupine)
17.00-18.00	- druženje in zabava Poskrbeti za varnost!	- igre (člani skupine) - malica: pogača, sadje

Podrobnejša opredelitev aktivnosti

1. **Zbiranje, občinsko jedro in KTC** **8.00–9.00**

Vodič gospod Feliks Berič in animatorka naše skupine pričakata obiskovalce na vaški tržnici v središču vasi. Obiskovalce do našega kraja pripelje asfaltna cesta iz smeri Maribora ali Murske Sobote preko Lenarta v Slovenskih goricah. Ob prihodu v središče kraja – center Sv. Ane – nas pozdravi vodič in na kratko predstavi kraj in potek dneva. Sledi sprehod po centru Svete Ane in uživanje ob čudovitih panoramskih razgledih in zanimivih ogledih 300 let stare cerkve sv. Ane, potomke najstarejše trte na svetu, spominske sobe zdravnika dr. Romana Lesnike, Postičeve hiše, viničarije Pergarjev vrh z etnološko muzejsko zbirko in s stalno razstavo o Francu Postiču ter zgodovini vinogradništva. V Kulturno-turističnem centru si

obiskovalci ogledajo še film, ki v 20-minutni predstaviti predstavi vse pomembnejše znamenitosti občine. Parkiramo lahko z osebnim avtomobilom ali avtobusom za hišo, kjer je urejen parkirni prostor tik ob asfaltni cesti. Kažipoti so urejeni že s prometno signalizacijo in s krajevnimi turističnimi tablami, ki usmerjajo in vodijo obiskovalce.

2. **Kaplova domačija in malica** **9.00–10.30**

Z avtobusom se skupina odpelje na Kaplovo domačijo, kjer nas pričaka gospod Kapl, lastnik domačije, ki nam izreče dobrodošlico. Sledi ogled spomenika stavbne dediščine in zbirke različnih kmečkih predmetov in orodij (posebnost je zanimiva soba na podstrešju, imenovana«hiška«, katere vrata so zaklenjena z lesenim ključem), ponudba ročno kvačkanih izdelkov, pokušina vina iz domačega vinograda ter malica.

Gospodinja nam pripravi domači kruh, različne zeliščne namaze, meso iz tunke ter jabolčni sok in domače rdeče vino.

3. **Grafonževa domačija** **10.30–18.00**

Po pristni domači malici se odpeljemo v dolino reke Ščavnice na Grafonževo domačijo. Sledi ogled domačije in predstavitev njene zgodovine, vsi spremljajoči objekti, tudi pripadajoči gozd in nekoliko oddaljena lanišnica (zgradba za predelavo lanu, oddaljena 100 metrov). Obiskovalce sprejmeta gospodarja domačije Martina in Janez Urbanič, ki prevzameta vodstvo in predstavitev. Cena ogleda je že vključena v ceni in se poravna ob odhodu s strani TD. Po predstavitvi sledi kosilo v režiji gospodarjev (opredeljeno v tabeli). Posodo, pribor in ostalo se zagotovi na kmetiji. Strošek, vključen v ceno, poravna TD.

4. **Prikaz starih običajev in kosilo** **11.00–13.30**

Prikaz žetve in košnje pripravi gospod Franc Ruhitel s svojo etnografsko skupino. Prikažejo tipična kmečka opravila s starimi kmečkimi orodji, ki jih priskrbi etnografska skupina. Obiskovalci se lahko preizkusijo in pomerijo v opravilih. Predstavitev poteka za hišo na domačem travniku in njivi.

5. **Delavnice po izbiri** **13.30–17.00**

Sledijo delavnice pod senikom domačije. Vse rekvizite, material in organizacijo prevzame etnografska skupina in drugi akterji, vodenje pa člani naše raziskovalne skupine, prav tako poskrbijo za varnost. Delavnice potekajo v več skupinah, obiskovalci si sami izberejo, v katero se bodo vključili, lahko tudi v več. Za mlajše obiskovalce so organizirane športne igre in jezikovni tečaj. Jezikovni tečaj je zabavne in spoznavne narave (ponujamo nemški in angleški jezik), pripomočke pripravimo sami člani, prostor je na zelenici ob hiši. Športe igre se izvajajo v bližini hiše, na robu gozda. Tudi te rekvizite pripravimo sami (gugalnica prevesnica, hodulje, vreče …). Člani skupine animirajo obiskovalce.

6. Športne igre in druženje 17.00–18.00

Aktivno druženje se počasi bliža koncu. Sledi še nekaj zabavnih kmečkih iger, v katerih se vsi obiskovalci malo za šalo malo zares pomerijo za naslov najboljšega tekmovalca. Igre, kot so vlečenje vrvi, hoja s hoduljami in prenašanje krompirja v »korbih«, pripravi gospodar kmetije, ki priskrbi tudi vse rekvizite, člani skupine so animatorji in vodijo igre, beležijo rezultate, delijo nagrade (košara krompirja, metla, culica …). Sledi malica, tj. sadje in pogača.

Po zaključku iger in malici avtobus odpelje vse obiskovalce v center Svete Ane, kjer sledi slovo in povabilo na ponoven obisk našega kraja. Člani raziskovalne skupine pospravimo kraj dogajanja ob pomoči gostiteljev.

3.3.3 Zemljevid

Za našo pot smo vnesli posamezne točke v zemljevid, da se obiskovalci lažje orientirajo.

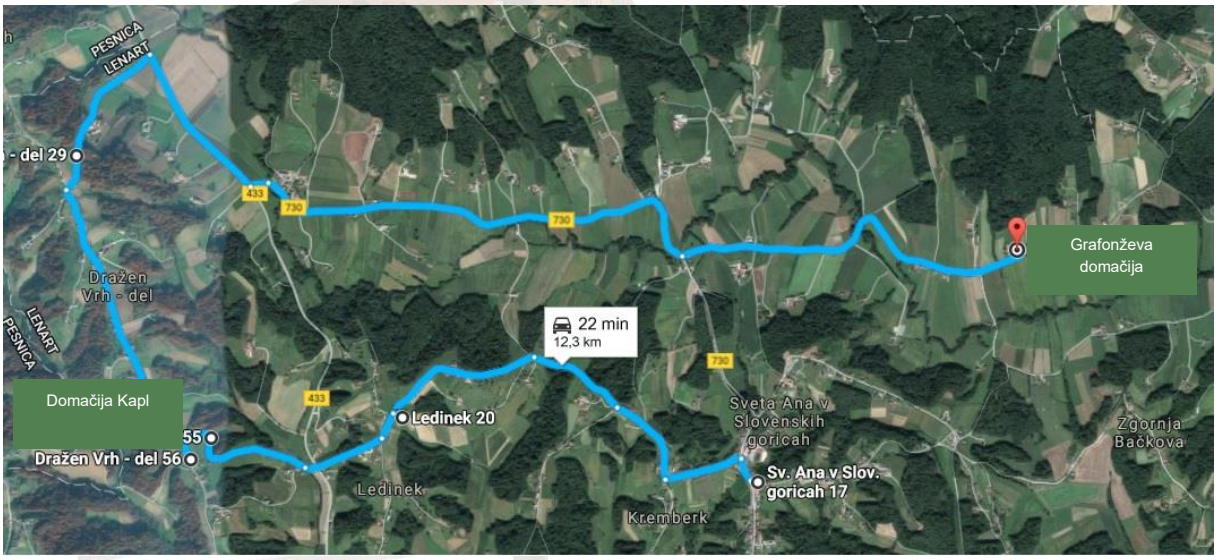

Slika 25: Zemljevid

Legenda postaj na naši poti:

1. OBČINSKO SREDIŠČE IN KTC

2. KAPLOVA DOMAČIJA

3. GRAFONŽEVA KMETIJA

3.3.4 Povpraševanje in odgovori

Sestavili smo povpraševanja in povabila k sodelovanju za vse akterje na našem potovanju. Povpraševanja smo poslali Turističnemu društvu Sv. Ana, vodiču gospodu Frančku Ruhitlu, družini Kapl za ogled kmetije in družini Urbanič za bivanje na Grafonževi domačiji. Primer povpraševanja in odgovora je priloga naše naloge.

3.3.5 Kalkulacije

V ceno ponudbe smo zajeli vse morebitne stroške, ki smo jih lahko predvideli, tako fiksne kot variabilne. Pri oblikovanju cene smo pridobili vse potrebne cenovne ponudbe in jih upoštevali.

FIKSNI STROŠKI

- **Dnevnica vodiča(do 4 ure):**40 €
- **Prevoz :** 120 €

FS: 160 €

VARIABILNI STROŠKI

- **Delavnice + material:** 3,5 € na os.
- **Malica :** 2 € + 2 € = 4 €
- **Kosilo:** 5 €
- **Ogled Kaplove domačije:** 2 €

VS na os.: 14,5 €

Stroške izvajanja bomo preračunali glede na povpraševanje. Idealno število obiskovalcev se lahko giblje med 15 in 30. Ob posameznem obisku se lahko cene glede na povpraševanje in različne želje preračunajo ponovno. Pri načrtovanju dela smo okvirno predvidili tudi ostale stroške:

- pripomočki za delavnice (sirka, panovec) 20 €
- izdelava igral (les) 50 €
- spominki (košare, metle, cüle) 100 €.

Za sredstva smo zaprosili pri šolskem skladu na OŠ in na občini Sv. Ana.

3.3.6 Slovarček najpogostejših izrazov

Izdelali smo še slovarček pojmov, ki se pojavljajo v naši nalogi. Dodali smo še razlago teh besed. Slovarček bomo delili na predstavitveni stojnici, dobijo pa ga tudi obiskovalci našega druženja.

Tabela 2: Slovarček

	Razlaga	Opombe
cüla	kos blaga ali ruta z zavozlanimi ogli, ki se rabi za prenašanje	izdelali bomo iz lanenega platna, spominek
rajža	potovanje, pot	v nalogi potujemo na kmetijo in v preteklost
košara	večja pletena posoda različne oblike za prenašanje ali hranjenje česa	uporabimo za igre, nagrada, se naučimo plesti
cena (cajna)	manjša pletena košara s polkrožnim ročajem in z neravnim dnom	ogled na kmetiji Kapl in v delavnicah
smerokaz	tablica ob cesti, na križišču za označbo krajev	nam prikazuje pot na našem potovanju, izdelamo kot spominek ali povabilo
panovec	grm z dolgimi, šibastimi vejami in ozkimi, podolgovatimi listi	gojijo domačini za izdelavo košar
sirka	koruzi podobna kulturna rastlina z latastim socvetjem in drobnimi semeni ali njeno seme	gojijo redki domačini, mi smo jo sejali sami
metla	priprava za pometanje iz zvezanega svežnja vejic, šib, ščetin z držajem	izdelovali bomo sirkove in brezove; tudi kot spominček
korb	večja košara z dvema ročajema	zelo uporabna za prenos drv, koruze… predvsem na kmetih

Besede so manj znane ali iz starejših časov, potrebne pa so za razumevanje nekaterih razlag tekom našega vodenja.

4 TRŽENJE

4.1 Ponudba

Sedaj moramo svoje izdelke tudi tržiti. Izdelali smo letak in zloženko (letak vabi k druženju na kmetiji, zloženka pa ponuja časovni razpored aktivnosti), ki ju bomo razdelili učencem šole in ponudili v info centru KTC Sv. Ana. Prav tako bomo propagandni material odnesli tudi na bližnje turistične agencije: Leze v Sv. Trojici, AŽ v Lenartu, Sonček v Mariboru in na Ptuju. Ponudbo in povabilo bomo poslali tudi učencem sodelujoče šole Straden v Avstriji. Njihovi učitelji bodo ponudbo predstavili tudi v njihovem kraju in občini. Za predstavitev izdelujemo tudi našo maskoto in cülice, ki jih bomo delili na stojnici.

Izdelamo še slovarček najpogostejših besed in njihovo razlago, poiščemo pa tudi zloženke našega TD (kmetija Kapl, Grafonževa domačija) in jih prav tako delimo na stojnici. Slovarček dobi tudi vsak obiskovalec stojnice in produkta.

4.2 Oglaševanje

Najprej predstavimo nalogo na šolski spletni strani, ekipa šolskega radia pa posname propagandno sporočilo in prispevek za objavo na lokalnem radiu Slovenske gorice. Povežemo se z dopisnico lokalnega časopisa Suzano Rejak Breznik, ki predstavi in objavi našo ponudbo v Aninih in Ovtarjevih novicah.

Na oglasnih panojih v kraju in sosednjih občinah izobesimo plakate. Zloženke pošljemo turističnim društvom sosednjih občin. K obisku povabimo še učence sosednjih šol. Ravnatelj šole o projektu in ponudbi obvesti ravnatelje na aktivu ravnateljev.

Navežemo stik z lokalnima TV postajama:
- v Lenartu, katere lastnik je Silvo Lešnik, in
- SIP TV, katere lastnik je domačin Danijel Pohorec.

Stike navežeta mentorici Ana in Irena. Poprosimo jih za objavo ponudbe.

Učitelj računalništva Gregor Gošnik z učenci pri izbirnem predmetu MME (multimedija) izdela spletno stran, kjer objavimo ponudbo, letake, slovarček in celotno nalogo. Stran dopolnjujemo s slikami in preko nje izmenjujemo mnenja ter zbiramo pobude in predloge, prav tako tudi pripombe. Stran je trenutno še v izdelavi in jo dopolnjujemo. (http://rajza.sveta-ana.org)

4.3 Ciljne skupine

Naše ciljne skupine so obiskovalci vseh starosti, s poudarkom na družinah, mladih in starejših. Ponudba je tako pripravljena, da jo lahko prilagodimo več ciljnim skupinam. Tudi učenci osnovnih in srednjih šol so lahko med našimi obiskovalci. Zanje lahko pripravimo skrajšano verzijo, primerno za naravoslovni ali tehniški dan (vključimo delavnice in ogled Kaplove domačije ter delavnice na Grafonževi domačiji – pletenje košar, košnja, žetev, program prilagodimo glede na njihove interese in letni čas).

4.4 Kaj bo kdo opravil – naloge in zadolžitve

Tabela 3: Sodelujoči in zadolžitve

SODELUJOČI	ZADOLŽITVE
Turistično društvo Sv. Ana	- poskrbi za promocijo ponudbe - pomaga pri delitvi ponudb - kontaktira s sosednjimi TD, klubi mladih
Vodič: Feliks Berič	- kontaktna oseba z vodjo obiskovalcev - poskrbi za izpeljavo poti in vodenje, finance - kontaktira z ostalimi akterji (Kapl, Urbanič, Ruhitel)
Učenci raziskovalne skupine	- izpeljejo program za učence ali delavce šole (krajša varianta) - pri konkretni izvedbi se vključijo pri jezikovnih delavnicah, športnih igrah in animacijah ter delavnicah prikaza domačih obrti - pripravijo stojnico za predstavitev - izdelajo spominke - priskrbijo material za delavnice (ob pomoči mentoric) - skrbijo za promocijo
Ravnatelj OŠ Sv. Ana Boris Mlakar	- ponudbo posreduje ravnateljem na aktivu - podpira izvedbo in pomaga pri sponzoriranju majic in predpasnikov ter stojnice
Župan občine Sv. Ana Silvo Slaček	- ponudbo posreduje drugim županom - poskrbi za sponzorstvo majic, stojnice
Petra Golob, predstavnica za turizem na občini	- pomaga pri promociji preko zloženk in letakov (pano na občini in v KTC) - obvešča TD in vodiča - ponudi program na predstavitvah - objavi nalogo in ponudbo na občinski spletni strani
Gregor Gošnik, profesor računalništva na OŠ Sv. Ana	- posname oddajo za šolski radio in jo posreduje lokalnemu radiu - izdela in posodablja spletno stran - objavi nalogo na šolski spletni strani
Žan Rola, študent EPF MB	- izdelava itinerarija - kalkulacija cene - nasveti pri časovni razporeditvi - fotografiranje in montaža video posnetkov
Mentorici Ana in Irena	- priskrbita material za delavnice - skrbita za promocijo (radio, časopis, facebook, spletne strani šole, občine) - kontaktirata z ostalimi akterji
Kmetija Urbanič (Grafonževa kmetija)	- odstopi prostore v hiši in dvorišče - omogoči kuhanje jedi in poskrbi za večino prehrane v času bivanja - nudi sanitarije
Franček Ruhitel	- predstavitev starih običajev

	- pomoč pri izvedbi delavnic-pletenje košar in metel
Kmetija odprtih vrat Senekovič	- spečejo kruh za stojnico
Kmetija Kapl	- omogočijo ogled starega orodja in pripomočkov za razne stare obrti, košar, izdelkov…
Anton Golnar, slamokrovec	- pripravi delavnico in priskrbi slamo in pripomočke za izvedbo delavnice

4.5 Kontakti

Glavne kontaktne osebe:

1. Petra Golob, Občina Sv. Ana; tel. 02 729 58 80, petra.golob@sveta-ana.si
2. Feliks Berič, Turistično društvo Sv. Ana; tel. 02 7032 098, 041 460 597
3. Ana Šnofl, OŠ Sv. Ana; tel. 041 371 747, ana.snofl@gmail.com
4. Irena Rola - Bek, OŠ Sv. Ana; tel. 031 568 879, irena.rola-bek@sveta-ana.org

Kontaktne osebe pod številkami 1, 3 in 4 se povežejo s turističnim vodičem, Feliksom Beričem, ki prevzame obveščanje ostalih akterjev in kontaktira z vodjem obiskovalcev ter prilagodi potovanje in program njihovim željam. Mentorici obvestita člane etnološke skupine pod vodstvom Frančka Ruhitla in pripravita skupino učencev za delavnice. Pripravita tudi ves material za izdelavo izdelkov.

5 ŠE SMO RAZISKOVALI

5.1 Omejitve za udeležence

Sodelujoči akterji in odgovori v anketi so nas spodbudili, da smo raziskali še omejitve za naše morebitne obiskovalce. Tudi na naši šoli smo namreč imeli deklico na vozičku in smo lahko opazovali, pri čem vse je prikrajšana. So se pa spremljevalka in vsi njeni sošolci trudili, da je lahko sodelovala pri večini aktivnosti. Tako smo prilagodili delo in pot na dnevih dejavnosti in zaključnih strokovnih ekskurzijah. Ugotovili smo, da za prevoz lahko poskrbimo, prilagoditi moramo še igre in nekatera igrala. Gibanje na kmetiji je omogočeno, ker gre za raven teren. Za vožnjo po travi priskrbimo člana skupine, ki potiska voziček. V bodoče se lahko uredijo tudi dodatne potke za gibanje po ožjem, dvoriščnem delu kmetije.

Zaradi omejitev pri prehranjevanju posameznikov z boleznimi, alergijami ipd. pa smo sami iskali informacije in jedi, ki jih lahko ponudimo ali jih pripravijo naši akterji – ponudniki gostinskih storitev v projektu.

5.2 Prehrana, priprava jedi in recepti

Raziskava jedi

Na osnovi dobljenih informacij, ki so nam jih zaupali naši informatorji, smo ugotovili, da je danes že kar dobro poskrbljeno za prehrano ljudi, ki se morajo izogibati npr. glutena, oreščkov in sladkorja. Na voljo so jim trgovine s specializirano dietno ponudbo, trgovine s posebnimi kotički, spletne klepetalnice z nasveti ipd. Tudi vse več literature in kuharskih knjig je prilagojenih tem ljudem. V njih so objavljeni recepti in nasveti za pripravo. Tako smo tudi mi poiskali nekaj receptov in nekaj jedi tudi pripravili. Za pravo kmečko pojedino pa smo se pozanimali kar pri kmečkih gospodinjah. Jedilnik naše ponudbe in nekatere jedi najdete v prilogi.

5.3 Pletenje košar pri sosedih

Med samim delom in pripravo smo iskali tudi informacije o domačih obrteh pri naših sosedih. Pridobili smo veliko informacij in našli kar nekaj filmčkov.

https://www.youtube.com/watch?v=kuccCezpGLI

https://www.youtube.com/watch?v=MWXr7pdS5rU

Pletenja košar in metel se bomo naučili, preden ponudimo naš produkt obiskovalcem oz. se predstavimo na stojnici. Prav je, da tudi sami poznamo postopek in znamo splesti preprosto košaro ali metlo. Zato bomo v šoli pripravili delavnice za člane skupine in ostale zainteresirane.

5.4 Izdelava igral

Izdelave igral in pripomočkov se bomo lotili spomladi. Izdelali jih bomo v šolski delavnici, za pomoč bomo poprosili našega hišnika.

6 ZAKLJUČEK

Naše zapise smo tako zaključili. Seveda pa se vsi zavedamo, da smo šele na začetku poti in nas čaka še veliko dela. Kar nekaj nalog smo pustili za toplejše pomladanske dni. Tako bomo takrat izdelali igrala, ki jih pred oddajo naloge nismo uspeli zaradi mrzle zime. Radi bi jih izdelali sami in preizkusili na terenu. Prav tako se moramo še naučiti plesti košare, česar še nismo izpeljali zaradi časovne stiske. Tukaj ne smemo pozabiti omeniti, da bomo projekt nadgrajevali, iskali vedno nove ciljne skupine in potek dneva tudi ustrezno prilagajali. Posneli smo tudi kratek dokumentarni zapis našega raziskovanja, ki mu bomo dodali še posnetke s terena, ko bomo pot tudi preizkusili s skupino obiskovalcev (pred zaključkom šolskega leta). Najprej bomo ponudili naš program učencem in delavcem naše šole in poskusili izvesti naravoslovni dan (krajšo verzijo z delavnicami in s športnimi aktivnostmi ter jezikovnim »tečajem«. Ta izkušnja nam bo v pomoč pri izboljšavi samega projekta in ponujene poti ter spremljajočih aktivnosti.

S pobudami iz okolice in mnenji naših »poskusnih zajčkov« bomo nadgrajevali našo ponudbo in jo razširili, v kolikor bomo zaznali interes. Predvsem bomo razširili promocijo preko spleta in facebook profilov. Vse učence šole bomo pozvali k »oglaševanju« našega produkta. Obenem bomo na šolski spletni strani objavili tudi razpis za najboljšo idejo ali predlog novosti v naši ponudbi (seveda bomo najboljše ideje nagradili – skromno, pa vendar).

Veliko smo se naučili, pri delu smo se zabavali, predvsem pa gojili medgeneracijske odnose in druženja. Stkali smo nova poznanstva in prijateljstva, ustvarjali nove ideje za preživljanje prostega časa in druženje z vrstniki ali medgeneracijsko – tega je vedno premalo.

Menimo, da smo s svojim delom naredili korak naprej v promociji domačega kraja, občine in v lastnem razvoju bodočega turističnega delavca. Že sedaj, pa tudi v prihodnje, smo morda prispevali k večjemu številu turistov ali uka ter zabave željnih ljudi, tako mladih kot malo starejših.

V časih, ko se vse premalo družimo in pogovarjamo, je naša ponudba kot naročena. Upamo samo lahko, da se nam boste pridružili. Mi bomo vodili, se z vami učili in vam vsakdan popestrili. Naužijmo se svežega zraka, poskusimo dobro domačo hrano in rajžajmo za kratek čas v preteklost s cülo na rami. Zabavajmo se v prijetni družbi vrstnikov, družine, prijateljev.

Potovali smo v preteklost, delali v sedanjosti in razmišljali ter ustvarjali za prihodnost.

Imeli smo se »fajn«.

Pridružite se nam, zabavajte, učite se z nami in se imejte »fajn« še vi.

7 LITERATURA IN VIRI

VIRI

Ustni viri in izjave informatorjev:

1. Franc Ruhitel, 22.11. 2016, 16.00
2. Viktor Kapl, 18.10. 2016, 15.30 in 22. 1. 2017, 15.15
3. Anton Golnar, 23. 11. 2016, 15.30
4. Janez in Martina Urbanič, 23.11. 2016, 17.45 in 12. 1. 2017, 14.30

Anketa in spletna anketa za učence : (http://skrci.me/rajža)

LITERATURA

1. BAJEC, Anton (uredniki) et. al. (1997). Slovar slovenskega knjižnega jezika; Državna založba Slovenije, Ljubljana.
2. Bogataj, Janez (1999): Mojstrovine Slovenije. Srečanje s sodobnimi rokodelci. Rokus, Ljubljana.
3. TOŠ, Marjan, ZEMLJIČ, Drago (urednika). (2009). Sveta Ana skozi čas, Zbornik Občine Sv. Ana; Založba Ostroga, Maribor.

MEDMREŽJE

1. http://sveta-ana.org/
2. http://www.sv-ana.si/index.php?option=com_content&task=view&id=540&Itemid=387
3. https://www.google.si/search?q=grafon%C5%BEeva+kmetija
4. http://www.os-sp-kungota.si/Comenius%20pletarstvo.html
5. http://druzina.enaa.com/dom/naredite-svojo-metlo.html
6. http://osjurij.splet.arnes.si/files/2011/05/rokodelec_zgibanka_2011.pdf
7. http://www.sv-ana.si/turizem/ohranjanje-obicajev-iz-preteklosti
8. http://www.slamnatastreha.com/index.php
9. https://www.youtube.com/watch?v=81zvC9qEoyg

8 PRILOGE

Kazalo slik :

Slika 1: Člani raziskovalne skupine 8
Slika 2: Cüla 9
Slika 3: Notranjost domačije 10
Slika 4: Prikaz običajev 10
Slika 5: Kaplova domačija 11
Slika 6: Šibe za košaro 11
Slika 7: Izdelava dna 11
Slika 8: Mojster pri delu 11
Slika 9: Končni izdelek 11
Slika 10: Brezove metle 12
Slika 11: Sirkove metle 12
Slika 12: Slamokrovca pri delu 12
Slika 13: Priprava slame 13
Slika 14: Gremo kosit 13
Slika 15: Pri košnji 13
Slika 16: Spravilo trave 13
Slika 17: Žetev 14
Slika 18: Prevoz snopov 14
Slika 19: Mlatitev 14
Slika 20: Predsednik TD Feliks Berič 17
Slika 21: Grafonževa domačija 17
Slika 22: Kaplova domačija 17
Slika 23: Anton Golnar 18
Slika 24: Člani etnografske skupine 18
Slika 25: Zemljevid 23

Kazalo tabel:

Tabela 1: Tehnični program 21
Tabela 2: Slovarček 24
Tabela 3: Sodelujoči in zadolžitve 26

Kazalo grafov:

Graf 1: Počitnice v naravi 15
Graf 2: Najboljše v naravi 15
Graf 3: Kaj bi želeli spoznati 15
Graf 4: Aktivnosti 16

NAŠ LOGOTIP

Logotip predstavlja bistvo naše ponudbe – lepoto naših gričev s cerkvijo na vrhu, kar ponazarja domačnost in vabi na podeželje, košara nas opominja na stare običaje – pletenje košar in potovanje v preteklost, za vsako pot pa so včasih dali cülo na ramo in se podali v svet, pa naj je bila to bližnja tržnica, daljša pot v vojsko ali pa samo obisk koscev, žanjic na travniku ali njivi.

Avtor logotipa je Tilen Majer, z idejami pa smo ga dopolnjevali vsi člani skupine.

NAŠA MASKOTA – Smerko

Maskota je kažipot ali smerokaz, ki predstavlja popotniku ali turistu kažipot na njegovi raziskovalni poti, izvajalcem, torej nam, pa pomeni, da želimo turistu pokazati pravo pot in ga usmeriti na poti raziskovanja. V življenju potrebujemo smerokaze, ki nas usmerjajo, naš kaže v različne smeri. Pred šolo stoji smerokaz, ki smo ga izdelali učenci z mentoricami, prikazuje pa smeri mest držav Evropske unije. Za našo nalogo smo pripravili preprost smerokaz do enodnevne destinacije in točk na naši poti za ta dan. Barve narave (rjava, zelena) nam povedo, da bomo potovanje usmerili v preteklost in ga obenem preživeli v naravi, ob kmečki hiši, med polji, travniki, gozdovi …

Avtorji maskote smo člani raziskovalne skupine.

S cülo na rajžo – anketni vprašalnik

Pozdravljen/-a! V okviru raziskovalne naloge na temo **Potujem, torej sem** sodelujemo v projektu **Turizmu pomaga lastna glava (31. festival)**. Naša tema je **S cülo na rajžo** in želimo pripraviti druženje mladih, družin ali starejših ob zabavi in učenju. Potrebujemo nekaj informacij, zato te prosimo za sodelovanje. Hvala!

Spol (Obkroži.) M Ž

Starost (Obkroži.) 11–15 16–20 21–30 31–40 več kot 40

1. **Si kdaj preživel počitnice v naravi?**
(Na taborjenju, v gorski koči, na kmečkem turizmu …; pod drugo zapiši, kje, če je bil odgovor DA.)

DA NE drugo _____

2. **Kaj ti je bilo najbolj všeč?**
(Izbereš lahko več odgovorov, pripiši svoj odgovor pod drugo.)

sveži zrak, narava hrana aktivnosti druženje z vrstniki

drugo _____

3. **V kolikor bi se ti ponudila priložnost, da bi preživel dan na kmetih, kaj bi želel spoznati?** (Izberi vsaj dve možnosti ali pripiši svojo pod drugo.)

staro kmečko hišo stare običaje rokodelske obrti poskusiti kmečke jedi
drugo _____

4. **Katere delavnice bi se udeležil?** (Izberi vsaj dve možnosti, pripiši svojo zamisel pod drugo.)

igre v gozdu pletenje košar izdelava metel pohodništvo jezikovni tečaj

spoznavanje starih običajev drugo _____

5. **Obstajajo ovire za obisk na kmetiji** (zdravstvene ali druge)? Navedite jih!

6. **Če bi bil jaz turistični delavec, bi v ponudbo vključil _____! Ponudil bi _____!**
(Vprašanje je namenjeno vsem, ki imate kakršnokoli idejo; vpišite svoje predloge za aktivnosti, vrsto delavnic, zabave in prehrano.)

_____

_____

7. **Bi nam radi še kaj sporočili ali pomagali z nasvetom?** (Vsake ideje in predloga bomo veseli.)

_____

Nekaj utrinkov:

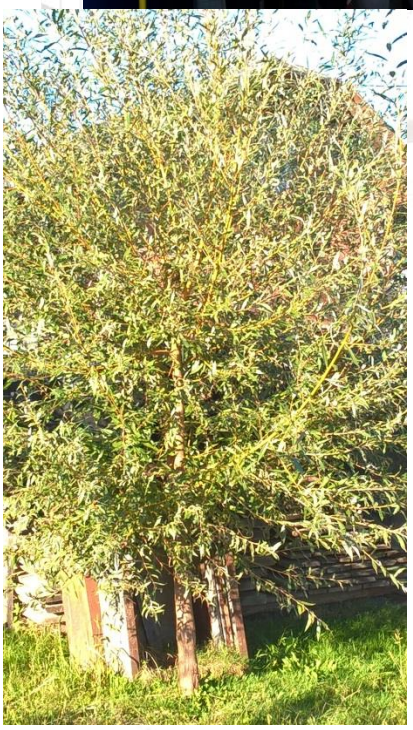

Jedilnik za našo ponudbo		
malica	domača malica: polnozrnati domači kruh z bučnimi semeni (tudi brez glutena), zaseka, meso iz tunke, sirni namazi z zelišči, čaj, domači sok	Pripravijo na kmetiji Kapl.
kosilo	domača železna juha, pečenica, kislo zelje (brez mokanja za dieto brez glutena) in mlinci	Pripravijo na Grafonževi domačiji.
malica	domača pogača (tudi brez glutena in laktoze), sadje, suho sadje, grozdni ali jabolčni sok, rdeče domače vino, voda	Po dogovoru z etnografsko skupino jo pripravijo kmečke žene ali naša skupina.

Jedi in recepti

Štajersko "tenstano" kislo zelje

SESTAVINE

- 1 kg domačega kisanega zelja (lahko tudi kupljeno)
- 2–3 lovorjevi listi
- 1 čajna žlička cele kumine
- 2–3 stroki strtega česna
- cel poper
- sol
- ostra moka
- voda
- olje
- 2 majhni čebuli
- fižol iz konzerve

POSTOPEK: Zelje stresemo v posodo (če je prekislo, ga lahko speremo z vodo in odcedimo), dodamo lovorjev list, kumino, cel poper, strt česen, sol. Zelje kuhamo posebej toliko časa, da je kuhano oz. okoli 1 ure. V kozici na malo olja pražimo drobno sesekljano čebulo tako dolgo, da lepo porjavi. Prepraženo čebulo stresemo v posodo in še malo pokuhamo (15–20 minut). V zmes dodamo še eno konzervo rjavega fižola. Tik pred koncem v posebni posodici premešamo vodo in ostro moko (podmet, ostra moka ne dela grudic) in ga dodamo v zmes z zeljem, toliko, da se lepo zgosti. Po okusu solimo in popramo. Tako pripravljeno zelje lahko uporabljamo kot prikuho mesu, pečenicam, krvavicam ...

Krompirjeva juha z ocvirki

SESTAVINE

- 4 srednje debeli krompirji
- 1 l vode
- 1 peteršiljeva korenina
- ščepec majarona
- sol po okusu
- žlica domačih ocvirkov

POSTOPEK: Krompir olupimo in narežemo. Kuhamo ga v vodi, ki smo ji dodali peteršilj, majaron in sol. Kuhamo približno 30 minut. Ko je krompir mehak, ga pretlačimo. Ocvirke najprej segrejemo, potem jih dodamo juhi. Juho še na kratko prevremo.

Nazadnje dodamo še sesekljan peteršilj po okusu.

Skutina pogača

SESTAVINE

Testo:
- 40 dag bele moke
- 4 dl vode ali mleka
- 6 žlic sladkorja
- 1 žlička soli
- malo olja
- 1 kvas
- naribana limonina lupinica
- vanilijev sladkor

Nadev:
- 1 kg skute
- 1 jajce
- sladkor
- smetana (po želji)

POSTOPEK: Iz sestavin zamesimo kvašeno testo, ki naj vzhaja 45 minut. Nato ga razvaljamo kar na pekaču in premažemo z nadevom. Pustimo nenamazan cca. 3–5 cm širok rob. Ta rob potem zavihamo čez nadev in ga premažemo s stepenim jajcem. Če nam ga kaj ostane, ga polijemo po skuti. Pečemo na 180 stopinjah 45 minut.

Pesmi:

Če študent na rajžo gre	**Kadar boš na rajžo šel**
Če študent na rajžo gre, jupajdi, jupajda, dobro pije, dobro je, jupajdijaja, hahaha... Če študent na rajžo gre, penez nima nič kraj se. On pa vpraša: Imam s čim? pa si upa prit v Rim. Krčem strašno se boji, tam bi moral plačati. Dobre volje je povsod, vsi mu pravijo "gospod". Res srečnejših ni ljudi, kakor so študentje ti.	Kadar boš na rajžo šel, pridi mi povedat, da ti bom pomagala punkeljček zavezat'. (cülico zavezat) Punkeljček vezala bom, milo se jokala bom, ker te ne bodo videle več moje oči. Kadar boš nazaj prišel, pridi mi povedat, da ti bom pomagala punkeljček razvezat. Punkeljček razvezala bom, sladko se smejala bom, ker te bodo videle spet moje oči.

STOJNICA

Naša stojnica bo simbolično prikazovala potovanje v vse smeri. Odprti moramo biti za raziskovanje bližnje in širše okolice, potovati v preteklost, s pomočjo domišljije pa tudi tja, kamor noga ne more stopiti. Med dva kažipota, ki ju bomo izdelali sami, bomo obesili našo ponudbo in utrinke na poti priprave naloge. Pred stojnico bomo prikazali postopek izdelave košar in metel. Rdeča nit stojnice bo SMERKO, ki nakazuje vse aktivnosti in smeri v našem projektu.

Na stojnici bomo pripravili degustacijo domačega kruha in peciva, značilnega za našo pokrajino in prehrano mojstrov določenih obrti. Poskrbeli bomo tudi za zabavni program, mimoidoče bomo pritegnili z glasbo in jih naučili pesem *Če študent na rajžo gre*, uživali pa bodo lahko tudi ob zvokih harmonike izpod peresa Lojzeta Slaka *Veselo na rajžo.*

Stojnica bo prepoznavna po naši maskoti, ki smo jo poimenovali SMERKO. Le-ta bo ves čas krožila ob stojnici in privabljala ljudi. Mimoidočim bomo delili naše priponke, program aktivnosti naše ponudbe, zloženke z različnimi vsebinami in cülico kot spominček.

Ves čas dogajanja se bo vrtel video, ki smo ga pripravili za večjo prepoznavnost kraja in prikazali postopek izdelave tržnega produkta in delo na terenu.

Povpraševanje - vodič

Osnovna šola Sveta Ana
Sveta Ana 14
SI-2233 SVETA ANA
telefon: +386 (0)2 72 95 870
faks: +386 (0)2 72 95 878
info@sveta-ana.org
http://www.sveta-ana.org

OŠ Sv. Ana
Sv. Ana 14
2233 Sveta Ana

Sveta Ana, 12. 10. 2016

Turistično društvo Sv. Ana
Sv. Ana 17
2233 Sv. Ana

Zadeva: Povpraševanje po turističnem vodiču

Spoštovani g. Berič!

V okviru raziskovalnega dela pod naslovom Turizmu pomaga lastna glava – S cülo na rajžo smo učenci OŠ Sv. Ana pripravili enodnevno bivanje v naših krajih. Vključili smo lokalne znamenitosti, bivanje v naravi, pokušino domače hrane, športne aktivnosti.

Na vas se obračamo s prošnjo za turistično spremljanje na tem popotovanju. Zanima nas tudi cena vašega vodenja. Povpraševanju prilagamo program naše ponudbe.

Za vaš odgovor se vam že vnaprej zahvaljujemo.

Lep pozdrav, učenci in mentorici raziskovalne skupine

Odgovor na povpraševanje – vodič

Feliks Berič
Sv. Ana 17
2233 Sv. Ana

Sv. Ana, 24. 10. 2016

OŠ Sv. Ana
Sv. Ana 14
2233 Sveta Ana

Zadeva: Potrditev povpraševanja o turističnem vodiču

Prejel sem vašo ponudbo za vodenje posameznih delov v okviru vaše ponudbe. Zahvalil bi se za ponudbo in vam hkrati sporočam, da se že veselim sodelovanja.

V naslednjih dneh se bom oglasil pri vas, da se dogovorimo za vse podrobnosti .

Cena vodenja bo _____40_____€.

Lep pozdrav

Feliks Berič

Za kviz!

OŠ Sv. Ana (S cülo na rajžo)

V naši nalogi se pojavljajo nekatere besede, ki jih mogoče lahko uporabite za kviz: (*Tabelo smo objavili na zloženki za promocijo poti.)*

	Razlaga	Opombe
cüla	kos blaga ali ruta z zavozlanimi ogli, ki se rabi za prenašanje	izdelali bomo iz lanenega platna, spominek
rajža	potovanje, pot	v nalogi potujemo na kmetijo in v preteklost
košara	večja pletena posoda različne oblike za prenašanje ali hranjenje česa	uporabimo za igre, nagrada, se naučimo plesti
cena (cajna)	manjša pletena košara s polkrožnim ročajem in z neravnim dnom	ogled na kmetiji Kapl in v delavnicah
smerokaz	tablica ob cesti, na križišču za označbo krajev	nam prikazuje pot na našem potovanju, izdelamo kot spominek ali povabilo
panovec	grm z dolgimi, šibastimi vejami in ozkimi, podolgovatimi listi	gojijo domačini za izdelavo košar
sirka	koruzi podobna kulturna rastlina z latastim socvetjem in drobnimi semeni ali njeno seme	gojijo redki domačini, mi smo jo sejali sami
metla	priprava za pometanje iz zvezanega svežnja vejic, šib, ščetin z držajem	izdelovali bomo sirkove in brezove; tudi kot spominček
korb	večja košara z dvema ročajema	zelo uporabna za prenos drv, koruze… predvsem na kmetih

cúla -e ž (ú) *kos blaga ali ruta z zavozlanimi ogli, ki se rabi za prenašanje:* v culi je nosil kos kruha in sir

rájža -e ž (â) star. *Potovanje*

cájna -e ž (â) *manjša pletena košara s polkrožnim ročajem in z neravnim dnom*

kórbica -e ž (ọ́) nižje pog. *košarica*

smerokàz -áza m (à á) *tablica ob cesti, na križišču za označbo krajev, smeri, razdalj; kažipot*

mêtla -e ž (é) *priprava za pometanje iz zvezanega svežnja vejic, šib, ščetin z držajem*

sírka -e ž (í) nar. severovzhodno *sirek:* pridelovati pšenico, koruzo in sirko

sírek -rka m (í) *koruzi podobna kulturna rastlina z latastim socvetjem in drobnimi semeni*

túlipanovec tudi tulipánovec -vca m (û; â) vrtn. *visoko okrasno drevo z velikimi zelenkasto rumenimi cveti, Liriodendron tulipifera:* gladka debla tulipanovcev

Besed: cena, korb ne najdemo v SSKJ.

Osnovna šola Sveta Ana
Sveta Ana 14
SI-2233 SVETA ANA
telefon: +386 (0)2 72 95 870
faks: +386 (0)2 72 95 878
info@sveta-ana.org
http://www.sveta-ana.org

Datum: 10. 10. 2016

SOGLASJE

Starš/-a_____ otroka_____, ki obiskuje _____
(ime in priimek staršev) (ime in priimek otroka) (razred, oddelek)

izjavljam/-va, da sem/sva seznanjen/-a in

SOGLAŠAM/-VA *NE SOGLAŠAM/-VA*

(ustrezno obkrožite)

– s potekom festivala TPLG,
– z javno objavo rezultatov,
– z objavo imen in fotografij mojega otroka.

Obvezujem/-va se, da bo moj otrok
1. *imel zahtevano opremo,*
2. *spoštoval pravice drugih učencev in delavcev,*
3. *skrbel za lastno zdravje in varnost ter ne bo ogrožal zdravja in varnosti ter osebne integritete drugih učencev in delavcev,*
4. *spoštoval dogovorjena pravila in urnik dela.*

Če moj otrok NE BO UPOŠTEVAL navodil učiteljev oz. delavcev in bo s tem ogrožal lastno zdravje in varnost ali bo ogrožal zdravje in varnost ter osebno integriteto drugih učencev in delavcev, bom/-va otroka po telefonskem obvestilu učitelja odpeljal/-a domov.

Če ne soglašate z navedenim, prosimo, navedite razloge:

_____

_____ _____
(kraj in datum) *(podpis staršev)*

Mentorici: Ana Šnofl, Irena Rola-Bek **Ravnatelj: Boris Mlakar**

Osnovna šola Sveta Ana
Sveta Ana 14
SI-2233 SVETA ANA
telefon: +386 (0)2 72 95 870
faks: +386 (0)2 72 95 878
info@sveta-ana.org
http://www.sveta-ana.org

Datum: 25. 1. 2017

IZJAVA O SEZNANITVI

Spodaj podpisani ravnatelj, Boris Mlakar, in mentorici raziskovalne naloge v okviru festivala Turizmu pomaga lastna glava – Potujem, torej sem, Ana Šnofl in Irena Rola-Bek, izjavljamo in potrjujemo, da so starši in učenci OŠ SV. ANA V SLOVENSKIH GORICAH seznanjeni:

– s potekom festivala TPLG,
– z javno objavo rezultatov,
– z objavo imen in fotografij svojega otroka.

Starši so prejeli soglasje in nam ga vrnili podpisanega.

Mentorici: Ana Šnofl
Irena Rola-Bek

Ravnatelj: Boris Mlakar

ŽIG